

فرهنگ ۱۰۰۰ ضرب المثل و اصطلاح رایج فارسی

همراه با معادل انگلیسی

مؤلف: نجمه رحیمی

کارشناس ارشد زبان‌شناسی

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور : ضرب المثل‌ها / مولف نجمه رحیمی.
مشخصات نشر : شیراز: انتشارات فرنام، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری : ۹۶ ص.
شابک : ۷۰۰۰ ریال: ۹۴۰۴۴۶۹-۶-۹۷۸
یادداشت : عنوان روی جلد : ضرب المثل‌ها: فرهنگ ۱۰۰۰ ضرب المثل و اصطلاح رایج فارسی همراه با معادل انگلیسی.
عنوان روی جلد : ضرب المثل‌ها: فرهنگ ۱۰۰۰ ضرب المثل و اصطلاح رایج فارسی همراه با معادل انگلیسی.
موضوع : ضرب المثل‌های فارسی -- ترجمه شده به انگلیسی
بندی - نگره : ۱۳۹۳ ض ۴ / ۳۶۵ / PIR۳۹۹۶
بندی دیوبی : ۳۹۸/۹ فا
شماره ثبت کتابشناسی ملی : ۳۵۲۸۵۰۵

انتشارات فرنام. دبیر - پستی: ۷۱۵۷۸۳۷۶۹۵ - تلفن: ۰۷۱۱-۷۲۳۷۰۹۵

همراه: ۰۹۱۷۳۰۵۸۲۰ farnampub.ir

فرهنگ ۱۰۰۰ ضرب المثل و اصطلاح رایج فارسی

همراه با معادل انگلیسی

مولف: نجمه رحیمی - سررشد: یاناشایی

طراح جلد: پریسا هدیمی

چاپ اول: ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۴۴-۶-۹

قیمت: ۷۰,۰۰۰ ریال

تمام حقوق برای مولف اثر محفوظ است. هیچ بخشی از این اثر بدون اجازه کتبی قابل تکثیر یا چاپ مجدد نمی باشد و متخلفین به موجب بند ۵ ماده ۲ قانون حمایت از ناشران تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶	پیشگفتار
۸	حرف (ا)
۱۵	حرف (آ)
۲۰	حرف (ب)
۲۵	حرف (پ)
۲۸	حرف (ت)
۳۱	حرف (ج)
۳۲	حرف (چ)
۳۶	حرف (ح)
۳۸	حرف (خ)
۴۲	حرف (د)
۴۸	حرف (ذ)
۴۹	حرف (ر)
۵۱	حرف (ز)
۵۳	حرف (س)
۵۷	حرف (ش)
۵۹	حرف (ص)
۶۰	حرف (ض)
۶۱	حرف (ط)
۶۲	حرف (ع)
۶۴	حرف (غ)
۶۵	حرف (ف)
۶۶	حرف (ق)

۶۷		حرف (ک)
۷۲		حرف (گ)
۷۵		حرف (ل)
۷۶		حرف (م)
۸۱		حرف (ن)
۸۴		حرف (و)
۸۵		حرف (ه)
۹۰		حرف (ی)
۹۳		منابع

پیشگفتار

ضرب‌المثل‌ها که با فرهنگ ما پیوند خورده‌اند بخش نسبتاً بزرگی از زبان به شمار می‌آیند. این فرهنگ شامل هزار ضرب‌المثل و اصطلاح با معادل‌های آن در زبان انگلیسی است. سعی شده‌است که از رایج‌ترین و متنوع‌ترین ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات در فرهنگ دو زبان استفاده شود. از آنجا که ممکن است در مقابل یک اصطلاح از فارسی دو یا چند معادل انگلیسی موجود باشد و یا بالعکس در مقابل هر یک از اصطلاحات یا ضرب‌المثل انگلیسی دو یا چند معادل فارسی وجود داشته باشد تنها به یک مورد در مقابل هر ضرب‌المثل در این کتاب معادل انتخاب شده است. از لحاظ تطابق مفهومی و واژگانی باید گفت مثل‌ها در برخی موارد تطابق مبرومی و واژگانی کامل دارند اما در برخی موارد تنها از تطابق مفهومی کامل و عدم تطابق واژگانی برخوردار هستند. در برخی موارد نیز عدم تطابق واژگانی و مفهومی مشاهده می‌شود و در مقابل هر یک از اصطلاحات و ضرب‌المثل می‌توان به ترجمه‌ای در زبان مقابل دست‌یافت و معادلی برای آن وجود ندارد. همچنین برخی از مثل‌ها را از لحاظ معنایی می‌توان در یک حوزه جای داد. به این معنی که ممکن است ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات باشند که هم معنی هستند. مثل‌ها و اصطلاحات رایج در میان هر قوم و ملت از ارکان مهم زبان و ادب هر قوم و ملت است. این نمایی از ذوق و قریحه و صفات روحی و اخلاقی و همچنین افکار و تصورات و رسوم و عادات آن ملت است. آن‌ها در طی هزاران سال شکفته و نشر یافته و در هر کشور برحسب اختصاصات قومی و فرهنگی و آداب و سنن و مذهب و حتی وضع جغرافیایی و سیاسی آن کشور ویژگی‌های خاصی پیدا کرده‌اند. امروز در زبان رایج و معیار مردم کمتر استناد به ضرب‌المثل‌ها وجود دارد. ضرب‌المثل در لغت به معنای "بازگویی است. مردم برای اینکه منظور خود را بهتر بفهمانند و یا جهت عدم بیان صریح گفته خود، در گفتار خود ضرب‌المثل استفاده می‌کنند. مثل‌ها به جنبه‌های مختلفی اشاره دارند. بعضی از آن‌ها جنبه اخطار دارند که باید از آن مورد می‌توان به ضرب‌المثل "چاه مکن بهر کسی اول خودت دوم کسی" اشاره کرد. برخی دیگر از مثل‌ها و اصطلاحات جنبه پیشنهاد و توصیه دارند. برای مثال ضرب‌المثل "ماهی را هر وقت از آب بگیری تازه هست" به این مورد اشاره دارد. عده‌ای دیگر از ضرب‌المثل‌ها جنبه سرزنش دارند. مانند: "جیک جیک مستأقت فکر زما نانت نبود." برخی دیگر اشاره به اوضاع و احوال نامطلوب دارد. از جمله "گل بود و به سیمه نیز آلود شد." و "قوز بالا قوز." از این رو نمی‌توان مثل‌ها را جدا از قوانین اجتماعی به شمار آورد بلکه بسیاری از بایدها و نبایدهای رفتاری ما در این مثل‌ها نهفته است که به نوعی روش زندگی را به ما می‌آموزند. این گونه است که مثل‌ها و حکم آیین تمام نمای زندگی و حیات مادی و معنوی سازندگان آن‌هاست و تمامی آن‌ها در حکم آموزش زندگی هستند به عبارتی یادآور وظیفه ما در اجتماع هستند.

❖ **روش تنظیم و ضبط مثل ها :** در این فرهنگ مثل های فارسی اصل قرار داده شده است و بنابراین تنظیم مثل ها جهت دسترسی بهتر فارسی زبانان عزیز بر اساس مثل های فارسی است که با رعایت نظم الفبایی ضبط شده است.

❖ **توضیحات درباره مثل ها:** در این فرهنگ درباره معنی و مفهوم مثل های فارسی و معادل هایشان توضیحی داده شده است. در برخی موارد معنی و مفهومی مثل ها واضح و آشکار است و در برخی موارد دیگر که ایهام در معنا و مفهوم وجود داشته باشد معادل های آن در هر یک از دو زبان می تواند کمک به تشخیص صحیح معنا و مفهوم اصطلاح یا ضرب المثل کند. اگر آن حد که حساسه و مناسب ضرب المثل ها و اصطلاح را می توان در چهار دسته جای داد:

۱. بعضی از مثل ها حاصل پند های داناان یا پیشوایان مذهبی یا تجربه های طولانی زندگی مردم بوده که این گونه مثل ها را معمولاً حکمت می نامند.
۲. بعضی از مثل ها به نقل از بزرگان یا اشخاص نامدار تاریخی مانند انیشتن، گاندی، ناپلئون بناپارت، ویکتور هوگو، ابن سینا، ارسطو، دکتر حسابی، ملاصدرا یا مردم عادی بوده که در موقع خاص خیلی بجا و مناسب بوده و از پس دیگران پیش آمده، مشهور شده اند.
۳. بعضی از ضرب المثل ها طرح داستانی نویسندگان و رمان نویسان است، خواه حقیقی یا افسانه ای باشد در حالی که مردم ممکن است از داستان های اصلی آن بی خبر باشند.
۴. و بعضی از ضرب المثل ها از اشعار معروف فارسی آن زبان مانند شکسپیر، توماس هاردی، بن جانسون یا در زبان فارسی از سعدی، حافظ، مولوی، فارسی و... گرفته شده اند که در اثر کثرت استعمال به صورت ضرب المثل درآمده اند، ادای ریشه بانی مثل ها را می تواند ضروری تشخیص داده نشده است.

❖ **مآخذ و منابع:** تمامی مثل های فارسی و معادل های انگلیسی شان از منابع معتبر و موثق - چه قدیم و چه جدید - استخراج شده است.

فهرست کامل این منابع در پایان جهت استفاده خوانندگان درج شده است.

نجمه ربانی

کارشناس ارشد زبان شناسی

۱۳۹۳

"آ"

۱. آب از دریا می‌بخشد.
He makes an empty compliment.
۲. آب از دستش نمی‌چکد.
He will not lose the dropping of his nose.
۳. آب از سر چشمه گل آلود است.
We have trouble at its start.
۴. آب از سرش گذشته.
It is all up with him.
۵. آب به آب آسی ختن.
Bring grist to somebody's mill.
۶. آب پاکی را روی سرش ریخت.
I gave him a curt.
۷. آب خنک می‌خورد.
He is a sly person.
۸. آب خوش از گلوش پایین نرفت.
He was never happy.
۹. آب در گوزه و ما تشنه لبان می‌گردیم.
We seek water in the sand.
۱۰. آب در هاون کوبیدن.
To milk the raven.
۱۱. آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید.
Small fish is better than an empty dish.
۱۲. آب رفته به جوی نمی‌آید باز.
It's no use crying over spilt milk.
۱۳. آب زیر کاه.
Dark horse.
۱۴. آب که از سر گذشت چه یک وجب چه صد وجب.
As well be hanged for a sheep as for a lamb.